

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Betänkandet En ny beredskapssektor – för ökad försörjningsberedskap (SOU 2024:19)

KN2024/00705

Utgångspunkter

Konkurrensverket har i uppdrag att verka för en effektiv konkurrens i privat och offentlig verksamhet samt en effektiv offentlig upphandling till nytta för det allmänna. Yttrandet avgränsas därför till sådana aspekter som följer av Konkurrensverkets ansvarsområden. Yttrandet följer den struktur och de rubriker som används i betänkandet.

Sammanfattning

- Konkurrensverket har inga invändningar mot förslaget att införa en ny beredskapssektor "Industri, bygg och handel" men konstaterar att gränsdragningen gentemot andra beredskapssektorer behöver tydliggöras. Konkurrensverket har inte heller några invändningar mot förslagen om vilka myndigheter som ska vara beredskapsmyndigheter och sektorsansvarig myndighet inom den nya beredskapssektorn.
- Konkurrensverket har inga invändningar mot förslaget att Tillväxtverket och Boverket får ansvar för reparationsberedskapen inom respektive verksamhetsområde i väntan på att det utreds hur den övergripande ansvarsstrukturen och formerna för en återetablerad byggnads- och reparationsberedskap ska se ut.
- Konkurrensverket anser att det behövs en grundligare analys, än den som redovisas i betänkandet, av frågan om Tillväxtverket, Sveriges geologiska undersökning och Boverket har de sekretessregler som behövs för de nya uppdragen som beredskapsmyndigheter och sektorsansvarig myndighet eller om det finns ett behov av författningsändringar. I det sammanhanget vill Konkurrensverket även påtala vikten av att beakta konkurrensperspektivet och konkurrensreglerna vid insamling av uppgifter om företagen och vid



delning av uppgifter med dem – oavsett om det sker via samråd eller via allmänna handlingar som kan begäras ut.

- Konkurrensverket avstyrker förslaget om en myndighet med ansvar för industripolitiken även i fredstid då underlaget i betänkandet är bristfälligt. Den största bristen är att det behov och det uppdrag som beskrivs i avsnitt 2.1 inte överensstämmer med det nya uppdraget så som det formulerats avsnitt 2.3 och i författningsförslaget. Konkurrensverket instämmer inte heller i bedömningen att det kan saknas gränsdragningsfrågor i förhållande till andra myndigheter. Betänkandet saknar dessutom en konsekvensanalys av förslaget. Därutöver är frågan om en myndighet med ansvar för industripolitiken i fredstid en fråga som behöver beredas med ett bredare perspektiv än näringslivets försörjningstrygghet vid kris, höjd beredskap och krig.

2.1 En myndighet med ansvar för industripolitiken – även i fredstid (även 1.2, 2.3, 2.3.3 och 7.2)

Konkurrensverket avstyrker förslagen om att en myndighet ska ges ett ansvar för industripolitiken även i fredstid, att detta uppdrag ska läggas på Tillväxtverket samt hur detta uppdrag formuleras i författningsförslaget. Skälet är att underlaget är bristfälligt.

Den huvudsakliga bristen är, enligt Konkurrensverkets mening, att det behov och det uppdrag som beskrivs i avsnitt 2.1 inte överensstämmer med hur uppdraget formuleras i uppdraget till Tillväxtverket och författningsförslaget (avsnitt 2.3 och 1.2). Hur utredningens beskrivning av vad en myndighet med ansvar för industripolitiken ska göra konkretiserades till de begrepp som finns i författningsförslaget är oklart. I författningskommentaren för det nya uppdraget nämns förutom industripolitiken även näringspolitiken. Om det finns en avsiktlig skillnad mot Tillväxtverkets främjande uppdrag genomformuleringarna "bidra till" respektive "stödja och skapa" framgår inte heller.

Konkurrensverket konstaterar att det behövs ytterligare analys av vilka gränsdragningsproblem som kan finnas i förhållande till t.ex. sektorsmyndigheter med såväl reglerings- och tillsynsuppdrag som främjandeuppdrag samt myndigheter med ansvar och främjandeuppdrag inom näringspolitikens områden.

En annan brist är att det saknas en konsekvensanalys av förslagen. Utredningen gör i avsnitt 2.1 bedömningen att det finns ett behov av en myndighet med ansvar för industripolitiken i fredstid och att Tillväxtverket är bäst lämpat att få detta uppdrag, men betänkandet innehåller ingen redogörelse för effekterna av det faktiska förslaget som lämnas i denna del.

Frågorna om det ska finnas en myndighet med ett ansvar för industripolitiken i fredstid, om den myndigheten ska vara Tillväxtverket samt hur det uppdraget ska



utformas behöver enligt Konkurrensverkets mening dessutom beredas med ett bredare perspektiv än näringslivets försörjningsberedskap vid kris, höjd beredskap och krig.

2.2 En ny beredskapssektor för industri, bygg och handel (även 2.3–2.6 samt 6.4 och 6.6)

Konkurrensverket har inga invändningar mot införandet av en ny beredskapssektor för industri, bygg och handel. Konkurrensverket har inte heller några invändningar mot förslagen att utse Tillväxtverket till beredskapsmyndighet och sektorsansvarig myndighet samt Sveriges geologiska undersökning och Boverket till beredskapsmyndigheter inom sektorn.

Ett av kriterierna för en beredskapssektor är att den ska vara avgränsad, specifik och omfatta viktiga samhällsfunktioner med starka beroendeförhållanden sinsemellan.¹ Konkurrensverket noterar att det finns överlappning mellan denna beredskapssektor och andra beredskapssektorer vilka omfattar produktion, infrastrukturanläggningar och handel inom en specifik bransch. Detta skapar en uppenbar risk för såväl oklarheter för berörda som dubbelarbete mellan myndigheter och onödig administrativ börda för de företag som berörs. Konkurrensverket anser därför att det behöver tydliggöras att den nu föreslagna beredskapssektorn avser industri, bygg och anläggning samt handel som inte omfattas av andra beredskapssektorer vilka omfattar produktion, infrastruktur anläggningar och handel inom en specifik bransch.

Frågor om sekretess och om att dela information med företag inom sektorn

Konkurrensverket anser att det behövs en grundligare analys av sekretessfrågorna som uppstår vid insamling av information än den som presenteras i betänkandet – har Tillväxtverket, Sveriges geologiska undersökning och Boverket de sekretessregler som myndigheterna behöver för att skydda den information de kommer samla in? Dessutom konstaterar Konkurrensverket att det hade varit önskvärt med ett fördjupat resonemang i betänkande avseende konkurrensperspektivet och konkurrensrätten vid insamling och delning av information.

Utredningen konstaterar i konsekvensanalysen att beredskapsmyndigheterna och sektorsansvarig myndighet behöver samla in uppgifter från företagen inom beredskapssektorn för att fullgöra sitt uppdrag. Sekretessfrågorna nämns ytterst kort i avsnitt 6.4.2 om konsekvenser för Tillväxtverket där utredningen skriver:

Den övervägande delen av den information som myndigheterna kommer att behöva ta del av från näringsidkare för sitt analysarbete utgör sannolikt information som kan anses utgöra företagshemligheter enligt 2 § lagen (2018:588) om företagshemlig-

¹ SOU 2024:19 s. 96.



heter. Utöver företagshemligheter och övriga regler rörande sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), kan den verksamhet som företagen bedriver vara säkerhetskänslig och omfattas av säkerhetsskyddslagstiftningen.²

Konkurrensverket vill här påtala att även om information omfattas av definitionen av företagshemligheter enligt 2 § lagen om företagshemligheter innehåller den lagen inte någon grund för att sekretessbelägga information. För att en näringsidkares företagshemligheter ska kunna skyddas hos ett offentligt organ krävs att det finns stöd i offentlighets- och sekretesslagen, OSL, eller offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641), OSF. Vilka sekretessbestämmelser i OSL eller OSF som Tillväxtverket, Sveriges geologiska undersökning och Boverket kan tillämpa för att skydda näringsidkares företagshemligheter när de samlar in information inom ramen för uppdraget som beredskapsmyndighet och/eller sektorsansvarig myndighet framgår inte av utredningen. Detta behöver klargöras i den fortsatta beredningen.

Utifrån konkurrensperspektivet är det viktigt att ha i åtanke att information i allmänna handlingar även kan utnyttjas i konkurrensbegränsande syfte vilket inte nödvändigtvis är synonymt med att företaget kan antas lida skada av att uppgiften röjs, vilket är ett rekvisit för tillämpning av sekretess enligt t.ex. 30 kap. 23 § OSL. Teoretiskt kan företag via allmänna handlingar indirekt signalera strategier och kommunicera strategiska parametrar, särskilt när det handlar om information som samlas in regelbundet. I praktiken lär denna sorts information för det mesta även potentiellt kunna skada uppgiftsgivaren, och därmed överlappa med den information som omfattas av OSL. Konkurrensverket vill ändå uppmana berörda myndigheter att vid planering och genomförande av informationsinhämtningen beakta riskerna för indirekt kommunikation och signalering.

I avsnitt 6.6 konstaterar utredningen att en insamling av informationen via branschorganisationerna skulle kunna minska företagens administrativa börda men att branschorganisationerna uppgett att de har svårt att ta del av denna information på grund av konkurrensskäl.³

Konkurrensverket vill i detta sammanhang även påtala vikten av att i uppdraget som beredskapsmyndigheter och sektorsansvarig myndighet beakta konkurrensperspektivet och konkurrensrätten när det gäller såväl genomförande av samråd som vilken information som delas med de företag som ingår i beredskapssektorn. Två viktiga aspekter är:

1. Undvik att upprätta kanaler för direkt informationsdelning mellan företag kring strategiska variabler i normala tider.

² SOU 2024:19 s. 107 f.

³ SOU 2024:19 s. 115.

2. Ju känsligare informationen är, desto mer restriktiv bör man vara med delning – det gäller även information som sammanställts från allmänna källor.

Avsnittet om informations- och statistikarbete i Konkurrensverkets vägledning om regler för samarbete inom ramen för en branschorganisation kan vara relevant även för myndigheter när det gäller vilken information som delas med berörda företag.

3. Överväganden om ytterligare åtgärder för en ökad försörjningsberedskap

I betänkandets sammanfattning rubriceras denna del "Överväganden som kräver ytterligare analys". Som utredningen konstaterar i sammanfattningen är inga av de frågor som lyfts i detta kapitel skarpa förslag utan samtliga kräver ytterligare analys och konkretisering för att genomföras. Konkurrensverket har inga synpunkter på att dessa frågor bereds/analyserar ytterligare men tar i övrigt i detta läge inte ställning till de frågor och alternativ som lyfts i detta kapitel. Beroende på hur eventuella förslag utformas efter den ytterligare analysen och beredningen kan det däremot finnas synpunkter ur konkurrens- och upphandlingsperspektiv som Konkurrensverket kommer lyfta när sådana förslag konkretiserats.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Rikard Jermsten. Föredragande har varit rådet Karin Morild.

Beslutsfattandet har dokumenterats digitalt och yttrandet saknar därför namnunderskrift.

Rikard Jermsten